

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a z členov JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v právnej veci navrhovateľa: **C. N. T.**, vietnamskej štátnej príslušnosti, *zastúpeného advokátom JUDr. J. M.*, proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra SR – Migračný úrad**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č.p.: MU-1287-9/PO-Ž/2006 zo dňa 24. augusta 2006, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 9 Saz 110/2006-64 zo dňa 23. apríla 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 9 Saz 110/2006-64 zo dňa 23. apríla 2008 **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom uvedeným vo výroku, potvrdil rozhodnutie č.p.: MU-1287-9/PO-Ž/2006 zo dňa 24. augusta 2006, ktorým odporca podľa § 13 ods. 3 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len zákon o azyle) neudelil navrhovateľovi azyl na území SR a súčasne rozhodol, že sa na neho nevzťahuje zákaz vyhostenia alebo vrátenia do Vietnamu podľa § 47 zákona o azyle.

Krajský súd dospel k záveru, že odporca v napadnutom rozhodnutí správne a dostatočným spôsobom zistil a vyhodnotil skutkový stav veci, t.j. že navrhovateľom udávané dôvody žiadosti nie sú dôvodom pre udelenie azylu. K námietke neudelenia

azyly vo vzťahu k nenastúpeniu na základnú vojenskú službu krajský súd uviedol, že nenastúpenie na vojenskú službu a možné trestnoprávne následky takéhoto konania nie je možné bez ďalšieho považovať za dôvod na udelenie azylu. Navrhovateľ neprezentoval, že by jeho vyhýbanie sa vojenskej službe súviselo s jeho presvedčením, resp. s jeho vierovyznaním, nakoľko ako dôvod uviedol, že sa obával o svoj život. Krajský súd poukázal na to, že navrhovateľ v priebehu administratívneho konania nehovoril o žiadnom prenasledovaní v tejto súvislosti, o tom, že mal byť prenasledovaný sa zmienil až v opravnom prostriedku, pričom finančnú pokutu, ktorú mal za nenastúpenie zaplatiť nie je možné podľa krajského súdu považovať za prenasledovanie.

Vo vzťahu k námietke navrhovateľa ohľadne politického presvedčenia, za ktoré mal byť navrhovateľ prenasledovaný, krajský súd uviedol, že počas azylového konania takýto dôvod navrhovateľ neuvádzal, preto námietku považoval za účelovú, na ktorú nebolo možné s poukazom na §250i OSP prihladiť.

Vo vzťahu k namietanému neudeleniu azylu z humanitných dôvodov krajský súd uviedol, že v zmysle § 9 zákona o azyle ide iba o možnosť a nie o právny nárok na udelenie azylu z humanitných dôvodov, preto ak odporca azyl z uvedeného dôvodu neudelí, nie je povinný odôvodňovať, prečo tak neurobil.

Krajský súd poukázal na účelovosť žiadosti o udelenie azylu, pretože navrhovateľ nepožiadaval o udelenie azylu bezprostredne po príchode na územie SR, nakoľko mesiac pracoval bez povolenia na pobyt u svojho krajana a na jeho radu požiadaval o azyl až potom, ako ho odmietol ďalej zamestnávať.

Krajský súd sa stotožnil aj s tou časťou napadnutého rozhodnutia, v ktorej bolo vyslovené, že na navrhovateľa sa z dôvodu ustanovenia § 47 zákona o azyle nevzťahuje zákaz jeho vyhostenia alebo vrátenia do Vietnamu, pretože tak v prvostupňovom konaní a ani v konaní pred súdom nepreukázal, že by jeho život či sloboda boli ohrozené z dôvodov predpokladaných v § 47 zákona o azyle, naopak, navrhovateľ opustil krajinu pôvodu z ekonomických dôvodov a keďže nebolo zistené žiadne bezpečnostné riziko, súvisiace s jeho návratom, napadnuté rozhodnutie potvrdil v celom rozsahu.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie, ktorým navrhol napadnutý rozsudok zmeniť tak, že odvolací súd rozhodnutie odporcu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

Vyjadril presvedčenie, že v jeho prípade existujú odôvodnené obavy z prenasledovania z dôvodu zastávania určitých politických názorov ako aj z dôvodu jeho pacifistického presvedčenia o tom, že účasť vo vojne, absolvovanie vojenskej služby je proti jeho morálnemu presvedčeniu, odmieta akékoľvek násilie. Vojenskú

službu odmieta aj z dôvodu tragických skúseností, keď mu otec zomrel vo vojne. Na vojenskú službu bol predvolaný v roku 2005, musel zaplatiť pokutu obecnému ľudovému výboru v obci vo výške 300 dongov, v apríli bol opätovne predvolaný na vojenskú službu, čo opäť odmietol a z obavy pred prenasledovaním, sankciami a nepochybne aj väzením sa rozhodol opustiť krajinu.

Obavy z prenasledovania z dôvodu politického presvedčenia úzko súvisia práve s predchádzajúcim dôvodom, preto ich uvedenie v opravnom prostriedku bolo potrebné podľa navrhovateľa chápať ako doplnenie pôvodného dôvodu.

Odporca vyčítal navrhovateľovi, že i keď na udelenie azylu z humanitných dôvodov nie je právny nárok, touto možnosťou sa nezaberal, hoc aj okrajovo.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Zopakoval argumenty, pre ktoré navrhovateľovi azyl neudelil, zdôraznil, že navrhovateľ neuviedol žiadne konkrétne a podložené dôvody, pre ktoré by malo byť napadnuté rozhodnutie nesprávne. Tresty za nenastúpenie na vojenskú službu nemožno považovať za perzekúciu a za dôvod pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle, pričom navrhovateľ v priebehu administratívneho konania neprezentoval svoje politické ani náboženské názory, na ktoré sa odvoláva v opravnom prostriedku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 3 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 11. septembra 2008 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Podľa § 8 ods. 1 zákona o azyle (účinného do 31.12.2006, ďalej len zákon o azyle) ministerstvo udelí azyl žiadateľovi, ktorý má v štáte, ktorého je štátnym občanom, a ak ide o osobu bez štátnej príslušnosti, v štáte jeho bydliska, opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

Ministerstvo udelí azyl žiadateľovi, ktorý je v štáte, ktorého má štátne občianstvo, a ak ide o osobu bez štátnej príslušnosti, v štáte jeho bydliska, prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd (ods. 2).

Podľa § 10 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl

- a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá v štáte, ktorý azylant opustil z dôvodov podľa § 8, a azylant s tým vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí; za azylanta robí právne úkony opatrovník, ktorého mu ustanoví ministerstvo; 7) ustanovenia § 16 ods. 2 sa nepoužijú.

Podľa § 10 ods. 2 zákona o azyle žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky.

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Podľa § 13 ods. 3 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o azyle, ak ministerstvo zamietne žiadosť ako zjavne neopodstatnenú, rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu; vo výroku rozhodnutia uvedie, či sa na cudzinca vzťahuje zákaz vyhostenia, alebo vrátenia podľa § 47.

Podľa § 47 ods. 1 zákona o azyle žiadateľa, azylanta, cudzinca, ktorý požiadal o poskytnutie dočasného útočiska, alebo odídencia nemožno vyhostiť akýmkoľvek spôsobom alebo ho vrátiť na hranice územia štátu, 21) kde by jeho život alebo osobná sloboda boli ohrozené z dôvodov jeho rasy, náboženstva, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zastávania určitých politických názorov; to neplatí pre toho, koho odôvodnene možno považovať za nebezpečného pre bezpečnosť Slovenskej republiky alebo ktorý po tom, čo bol právoplatným rozsudkom uznaný za vinného z obzvlášť závažného trestného činu, 19) predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť.

Žiadateľa, azylanta, cudzinca, ktorý požiadal o poskytnutie dočasného útočiska, alebo odídencia nemožno vyhostiť akýmkoľvek spôsobom alebo vrátiť na hranice územia štátu, 21) kde by bol mučený alebo podrobený krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu, alebo trestu (ods. 2).

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o neudelení azylu navrhovateľovi na území SR a rozhodnutí o tom, že sa na navrhovateľa nevzťahuje zákaz vyhostenia alebo vrátenia do Vietnamu, preto primárne v medziach odvolania

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o neudelenie azylu navrhovateľovi na území Slovenskej republiky nepreukázaním opodstatnenosti obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, tak ako to vyplýva zo Ženevskej konvencie z roku 1951 o právnom postavení utečencov a zákona o azyle.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu (využitie z informácií z DVD Microsoft Encarta Reference Library 2006 a nasledujúcich dokumentov: Správa MZV USA o dodržiavaní ľudských práv vo Vietname za rok 2005 z 08.03.2006, Správa MV Veľkej Británie z októbra 2004), z ktorých vyhodnotil a stručne popísal súčasnú politicko-spoločenskú situáciu v krajine pôvodu so zameraním na bezpečnostné riziko prípadného návratu navrhovateľa do krajiny pôvodu.

Navrhovateľ v konaní pred odporcom uviedol (v dotazníku žiadateľa o azyl zo dňa 23. augusta 2006), že dôvodom jeho odchodu z krajiny pôvodu bola obava z potrestania za nenastúpenie na vojenskú službu, keď odmietol nastúpiť na vojenskú službu v roku 2005 z dôvodu, že jeho otec zomrel vo vojne a on sa obáva o svoj život. Uviedol, že vo Vietname sú veľmi ťažké životné podmienky. Finančné problémy mal aj on s matkou, boli zadlžení. Na otázku čoho sa obáva v prípade návratu do krajiny pôvodu uviedol, že sa obáva krutého zaobchádzania zo strany veriteľov, ktorým dlží 6000 USD.

Navrhovateľom označené dôvody, pre ktoré žiadal udeliť azyl, odporca vyhodnotil za nedôvodné na udelenie azylu na území SR. Poukázal na to, že jediným dôvodom bola obava navrhovateľa o svoj život, pričom navrhovateľ nepreukázal, že výkon vojenskej služby by si vyžiadal jeho účasť vo vojenských akciách, ktoré sú v rozpore s jeho politickým, náboženským alebo morálnym presvedčením alebo jeho svedomím. Ďalší dôvod ohľadne ťažkých životných podmienok vo Vietname a jeho nepriaznivej ekonomickej situácie odporca vyhodnotil za ekonomický dôvod, ktorý nezakladá nárok na udelenie azylu.

Je teda zrejmé, z akých dôkazných prostriedkov pri svojom rozhodovaní vychádzal, pričom odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru,

že odporca riadne vyhodnotil dokazovanie, ktoré vyústilo v riadne zistený skutkový stav, z ktorého odporca vychádzal pri svojom rozhodovaní o to, či u navrhovateľa existujú dôvody pre udelenie azylu podľa § 8 a § 10 zákona o azyle.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že povinnosť zistiť skutočný stav veci podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má odporca len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol. Pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodiť, že by odporcovi vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia.

Pokiaľ teda odporca dospel k záveru, že dôvody navrhovateľa, pre ktoré žiadal udeliť azyl na území Slovenskej republiky nemožno považovať za relevantný dôvod pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky, pretože obava z trestu za nenastúpenie na základnú vojenskú službu nie je dôvodom pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle, pričom takýto záver nachádza oporu vo výsledkoch vykonaného dokazovania, preto krajský súd nepochybil, keď považoval rozhodnutie odporcu z týchto dôvodov za zákonné.

Podľa odvolacieho súdu, povolávanie vlastných občanov k výkonu vojenskej služby hoci aj spôsobmi, ktoré občanovi neumožnia možnosť výberu náhradnej služby, poprípade i vnútorné zákonodarstvo štátu porušujúcimi, samo o sebe bez prístúpenia ďalších skutočností, nie je ešte prenasledovaním z dôvodu rasy, náboženstva, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine, alebo pre politické presvedčenie.

Odmietnutie nástupu k výkonu základnej vojenskej služby, ktorá je v krajine pôvodu povinná, nie je možné bez ďalšieho považovať za dôvod pre udelenie azylu, zvlášť, keď takéto odmietnutie nie je spojené s reálne prejavým politickým presvedčením alebo vierovyznaním (náboženstvom). Pokiaľ sa navrhovateľ odvolával na to, že odmietnutiu nástupu na výkon základnej vojenskej služby došlo z dôvodu strachu o svoj život, pretože jeho otec zahynul vo vojne, nebolo objektívne možné vzhľadom na vyššie uvedené na takýto dôvod žiadosti o udelenie azylu prihliadnuť.

Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d) zákona o azyle

alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu.

Keďže navrhovateľ o azyl nepožiadaval bezprostredne po príchode na územie SR, ale až (mesiac) potom, ako stratil možnosť nelegálneho zamestnania, bolo možné súhlasiť s vysloveným názorom odporcu, že sa jednalo o účelovú žiadosť o udelenie azylu, pričom bolo potrebné súhlasiť so záverom krajského súdu, že na politické dôvody žiadosti, vzhľadom k tomu, že ich navrhovateľ v administratívnom konaní vôbec neuvádzal, nebolo možné s poukazom na § 250i OSP na takýto dôvod prihliadnuť.

Nebolo možné prihliadnuť ani na odvolaciu námietku týkajúcu sa neudelenia azylu z humanitných dôvodov.

Zákon výslovne neukladá povinnosť správneho orgánu uviesť do výroku negatívne rozhodnutie o neudelení azylu z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle (na rozdiel od výroku o zákaze vyhostenia alebo vrátenia podľa § 47, ktorý je výrokom obligatórnej povahy). Keďže nejde o nárok, o ktorom musí rozhodnúť správny orgán ex lege, ale o výsledok správneho uváženia správneho orgánu, ktorý nie je preskúmateľný súdom, námietka žalobcu, že správny orgán sa možnosťou udelenia azylu z humanitných dôvodov nezaoberal neobstojí, najmä za situácie, keď je zrejmé, že žalobca v priebehu administratívneho konania ani netvrdil, že existujú dôvody v tomto ustanovení uvedené.

Pokiaľ teda žalovaný napriek neexistencii objektívnych dôvodov pre udelenie azylu (v zmysle § 8 zákona o azyle) nezistil vzhľadom na chýbajúce predchádzajúce tvrdenie žalobcu o ich existencii žiadnu subjektívnu okolnosť, ktorá by zakladala sama o sebe dôvod pre udelenie azylu z humanitných dôvodov, a z tohto dôvodu úvahu k takejto okolnosti ani nerozvedol, nepochybil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil s názorom krajského súdu, podľa ktorého odporca správne vyhodnotil neexistenciu skutočností, ktoré by podľa § 47 zákona o azyle bránili návratu jeho do krajiny pôvodu a s poukazom na správnosť tohto výroku, rozhodnutie odporcu považoval za zákonné.

Z uvedených dôvodov preto možno konštatovať, že rozhodnutie odporcu bolo v súlade so zákonom a krajský súd nepochybil, ak ho potvrdil. Odvolací súd sa s právnym záverom uvedeným v jeho rozsudku stotožnil, námietkam navrhovateľa nevyhovел a napadnutý rozsudok podľa § 219 OSP v spojení s § 246c OSP ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 246c OSP tak, že žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

P o u ě n í e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 11. septembra 2008

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová